

BLUE HOUR

jibbe willems

voor en met dank aan liliane brakeman en alejandra theus

de verkorte versie / speelversie

1. DE KLAP

geluid van adem

ik krijg geen

lucht

2. VOOR DE KLAP

ik ken de geschiedenis hè
ik heb het gestudeerd
ik onderzoek het
geef er les in

universitair

ik ben historicus
ben ik

was ik?

ik ken de geschiedenis

helemaal

totaal

ik heb een universitaire carrière

ik ben historicus

ben ik

was ik

ik ben gepromoveerd

ik ben gediplomeerd met titel en aanstelling

hoogleraarschap is onder handbereik

ja

ik ken kader en context van de wereld

ik weet hoe we

als mensen

tot bepaalde punten komen

of

dat kan ik achteraf beredeneren

geschiedenis is altijd achteraf

wat aan het gebeuren is

is onzeker

daar hou ik niet van

wat voorbij is valt te analyseren

hoewel het

stilte

ze realiseert zich dat ze zelf onderwerp van deze geschiedenis is

ze vecht daartegen

dan heb je zekerheid

achteraf

altijd achteraf

kunnen je verwijten in het gezicht schreeuwen

hoe had je zo stom kunnen zijn!

terwijl

kijk

we zijn zelf natuurlijk ook variabelen

ik bedoel

geen onwrikbare –

ik bedoel

ik bedoel

je kunt niet altijd alles van tevoren weten

dat bedoel ik dus

...

achteraf heb je de feiten

kun je objectieve conclusies trekken

daar ligt mijn kwaliteit

historicus ben ik

ambitieuw, ben ik

als ik iets doe wil ik het goed doen

ik vind carrière geen vies woord

ik heb hokjes af te vinken

dat kan je streberig noemen

maar waarom zou je

ik probeer een goed mens te zijn

ik ben een goed mens

ik ben

ik ben

ik ben heel veel

ik ben

historicus

vrouw

moeder

echtgenote

of

weduwe

waarschijnlijk

ja weduwe

dat ben ik ook

stilte

hij vroeg me soms

om niet zo te mompelen

niet zo te fluisteren

hoezo

schreeuw niet zo

vroeg ik dan

keek hij me raar aan

ik praat toch gewoon?

ik

ik praat toch gewoon?

3. NA DE KLAP

Ik loop door een soort gruis.

een soort gruisblauw of

ik

ik

ik

ik loop over een heuvel?

4. VOOR DE KLAP

Ik weet niet of ik moet beginnen

ik weet niet waar ik moet beginnen

na verwarring komt overzicht

die verwarring blijft niet

ik hoef alleen maar even

probeert te ademen, diep adem te halen

straks

nu

nu

ik ben zo terug

stilte, probeert te ademen

ziet en pakt haar gehavende proefschrift in haar handen

dit is mijn proefschrift

Het gaat over Pompeï.

Ik ben dus gepromoveerd.

5. VOOR DE KLAP

het loopt allemaal een beetje door elkaar
de gebeurtenissen

verwarring

ik geloof trouwens niet dat er in het leven maar twee soorten mensen zijn
of wel?

daders en slachtoffers

dat loopt door elkaar hè
wij zijn allemaal een grijze zone
soms wat meer naar het zwart toe
en soms wat meer naar het

blauw

ik weet het niet

blauw?

het ligt ook aan

waarom blauw?

misschien moet ik beginnen met:
ik was ook niet altijd even...

ik wil maar zeggen

ik had soms ook beter mijn best mogen doen het gezellig te maken thuis
dat vergeet je
soms
toch
somstoch

als het druk is

ik had het druk

je denkt
die academische wereld
daar gaat het beschaafd aan toe

hard is hard de wereld is hard
slangenkuil

wolvennest

de positie op de apenrots
de sociale dynamiek
je populariteit onder collega's en studenten
je publicaties (in wetenschappelijk erkende vaktijdschriften)

je commissies
je eventuele bestuursfunctie

kortom
je contacten
mensen die je iets gunnen
die heb je nodig
gunnen
mensen die je een kans willen geven

nog belangrijker is geen vertraging
vertraging is stilstand en wie stil staat wordt overreden door het snellere verkeer
ik snap ook wel dat je de omstandigheden niet de schuld moet geven als je faalt
ligt helemaal aan jezelf

ik wil het niet hebben over schuld
ik ga het niet hebben over schuld

rotwoord

schuld is te bekentenis

bekentenisvol

schuld is

schuld is veel te betekenisvol

raakt in de war

omstandigheden

je moet ook oog hebben voor omstandigheden

toch

ik heb niks verkeerd gedaan

ik

ik

ik

ik

ik

ik weet eigenlijk ook gewoon niet zo goed wat er –

ik heb niks verkeerd gedaan.

6. NA DE KLAP

Ik loop door een soort gruis.

een soort gruisblauw of

ik

ik

ik

of loop ik over een heuvel?

het blauw strekt zich naar alle kanten uit

zelfs de horizon is

of niet weg maar

erachter gevallen

achter het

blauw?

en in het blauw

afdrukken van

of eerder

echo's van

huizen auto's de beschaving

ik ben gepromoveerd op Pompeï

hele beschavingen

kunnen verdwijnen

met een klap

7. DE KLAP

Een knal

ik had sirenes verwacht

geluiden van dingen

brekend glas

gierende banden getoeter auto's sirenes helikopters ambulances chaos paniek brandweer politie dat allemaal

niet

er is een

klap

en dan niks

en

donker

het donker tintelt

er tintelt iets

het donker tintelt

en ik hoor

hoor

ademen

diep

hijgend

soort grom

dat ben

ik

ik gromadem

alsof ik net iets heel –

*ze komt niet op het woord, 'inspannends', ze gebaart wat
- heb gedaan*

en ook

zij

haar ademen hoor ik ook

haar ademen hoor ik ook

ja

haar ademen hoor ik ook

zacht rustig regelmatig

toen ze net geboren was
werd ik soms midden in de nacht wakker
paniek
hoorde ik haar adem niet
stilte die er niet hoort te zijn
ik kreeg mijn bloed

bloed

bloed

waarom denk ik aan bloed

ik

ik kreeg mijn gedachten pas weer onder controle als ik haar hoorde zuchten
of zo
snurkje

ik heb haar een keer wakker ge-
omdat ik mijn oren niet vertr-
mezelf niet vertr-
omdat ik niet zeker wist of ik haar a- dem –
en dat moest ik
ik moest het zeker weten

adem nou! riep ik

ADEM NOU GODVERDOMME!

heel hard huilen

zij

ik ook

van opluchting

soms moet een mens huilen

schijnt afvalstoffen op te ruimen

ze probeert te huilen

liever huilen dan stilte

ze probeert nog eens te huilen

aanstellerij

ze vergeet te ademen

ze wordt duizelig

zwarte vlekken drijven in het donker langs haar ogen

ze probeert haar hartstog omlaag te duwen

de wereld terug te vinden

ze raakt terug in de "knal" situatie

het is zo donker dat ik met moeite mijn evenwicht bewaar

ben ik nou in paniek of ben ik juist heel rustig?

ik loop naar waar eerst het raam was

het is donker

schuif in gedachten het gordijn opzij

nergens licht

geen lantaarns

geen noodlicht

het is bewolkt

denk ik

moet wel want nergens maan

sterren

normaal wennen je ogen

geven de dingen hun vorm langzaam prijs

vervaagt het zwart tot grijs waarin je de wereld herkent

of in ieder geval de omtrek van de dingen in de wereld

vreemd

was die klap zo hard

ik weet eigenlijk niet zeker wat ik gehoord heb

of ik wel een klap gehoord heb

of er wel een klap was

ja ik ben gek

is twijfel dan zo gek?

(instabiel

zij is instabiel)

moet ik hier nu weg?

ik wil hier niet weg

waar moet ik heen?

dit is

dit is

ik woon hier toch?

zij krijgt straks honger

weet ik

ik-

en ergens fladdert er ook een gedachte

ze duwt hem weg steeds weg weg

*een gedachte een alarm ook die haar bij de schouders grijpt
ze duwt hem weg
het dons op haar armen staat overeind
elektrisch geladen in haar maag
misschien heeft ze iets verkeerd gegeten
sowieso is ze hormonaal nog steeds
maar nee dit is anders dit is echt
echt?
ze bedoelt - wacht*

Adem, ze raakt in paniek

ik duw mijn adem trager probeer
in haar ritme mee te ademen
twee lichamen die dezelfde tijd innemen

zij wordt wakker
smakt

ze heeft honger

8. VOOR DE KLAP

ze voedt met haar rug naar ons toe

onder de vulkanische as van Pompeï vonden ze mensen
die probeerden door te gaan met hun leven
alsof er niets aan de hand was

ik weet niet of ze dat deden omdat ze de uitbarsting ontkenden
hoopten dat de lava aan ze voorbij zou gaan
of omdat ze troost vonden in de dagelijksheid

of misschien omdat honger boven angst gaat

alhoewel dat nooit onderzocht is
dus ik heb daar geen bronnen voor

het ontroerendste beeld vond ik
een moeder die haar kind voedt

in het museum staan ze ergens in een donker hoekje
moeder en kind

dat begreep ik wel

ze hebben er ook een masturberende man liggen trouwens

staat een spotje op

*ze is klaar met voeden,
koppelt het kindje los van haar borst met enige schaamte,
wikkelt haar in en legt haar in bed.*

9. NA DE KLAP

ik weet niet hoe lang ik me stil houd voor mijn besluit

ik wil blijven

met haar in het huis

of wat daar nog van over is
wachten tot het vanzelf weer goed komt

ik wil hier blijven met haar
dit is mijn plek, mijn huis
ik wil me niet uit mijn huis laten jagen

het hout kraakt
in de muren hoor ik iets suizen of
ademen?
en in de kelder kreunt het

wacht ik op een klop op de deur?
en als die klop er komt wat betekent dat dan?
redding of gevaar
heel lang kunnen we niet meer blijven

het ruikt ook steeds minder gezond hier

dat is mijn schuld

heb ik (hem)-

deze gedachte helpt me niet

(het is niet altijd de vrouw die schuld heeft

denk

dacht ik opeens)

dus ik druk de gedachte weg

Ik durf niet naar buiten te kijken
bang om gezien te worden

is er iemand op zoek naar mij?

moet ik iets?

vreemd licht schemert langs de randen
blauwig – of ik ben de tijd gewoon kwijt
verkeren we al dagen in schemering

we houden ons stil

in mij groeit onrust

10. NA DE KLAP

ik ben de trap niet meer op geweest sinds -

ik ruik hem

ik ruik zijn lichaam

we ruiken zijn -

houdt haar adem in

het eten begint te rotten in de koelkast
de laatste oplaadbare apparaten zijn leeggelopen

er hangt iets
tintelends?
statische elektriciteit?
in de lucht

onze haren staan soms opeens overeind
soms als ik iets aanraak
zie ik een vonkje naar mijn vinger vliegen

vonkje naar mijn vinger vliegen

in mij groeit een onrust

Een lichaam dat in beweging wil komen

ik merk het ook aan haar
alsof er hier steeds minder

zuurstof is

alsof het huis ons steeds minder past

in ons groeit beslissing

misschien dat ik voor mezelf niet eens de stap zou zetten
dan zou ik
naast hem gaan liggen
overgaan tot dezelfde geur

maar
voor haar

als ik niet adem
krijgt zij geen lucht

ik moet hier weg
voor haar

dus ik wikkel haar in de draagdoek
haar borst tegen mijn borst hart tegen hart
ze is lichter dan ik hoopte

ik grijp de klink
verwacht half en half dat het metaal mijn hand zal branden
misschien verwacht ik dat er buiten vuur raast

ik weet niet wat ik kan verwachten

ik doe de voordeur open

alles wat is
nee
alles wat er niet meer is
raast in een keer op me af

neemt me te grazen

ik klap voorover
kots op de drempel
mijn armen om haar gevouwen
zuur
gal
ogen stijf

dicht

ik weet dit niet
ik wil dit niet
ik kan dit niet

ik

ik

ik

ik kan niet blijven staan
als ik wil leven
kan ik niet –

als wij willen leven
kan ik niet –

en elke stap leidt me verder van dit graf

ik

ik

ik doe de voordeur achter me dicht
draai hem op het dubbele nachtslot

gewoonte

een stap
twee stap

zodra we het pad af zijn vallen de muren naar binnen

niet met geweld
het is meer
een zucht?

het is zo gebeurd

en wij stappen de wereld in

de blauwe wereld in

11. NA DE KLAP

ja?

gruis?

ik weet niet waar we heen moeten
kies een willekeurige richting

ik begin te lopen
met haar op mijn borst gebonden

zover ik kan kijken heuvels en heuvels van diepblauw

mijn stappen kraken
het blauw lijkt soms een harde korst
met daaronder nog iets dat vloeibaar
of
een beetje toffee
taai

het ruikt
zoet
mineraal, maar zoet
als ik het lik
lik
mijn tong het blauw likt

proef ik het blauw

er is iets met de lucht ook
niet meer statisch of elektrisch of maar
alsof er meer adem in hangt

verder is alles anders
of gewoon
weg

alle huizen in de straat
de huizen de auto's de burens

weg

de horizon

weg

of

verschuilt zich achter golvende heuvels

diepblauw
niet allemaal hetzelfde blauw er is
verschil tinten schaduwen
het blauw gedraagt zich niet overal hetzelfde
de heuvels golven de verte in

misschien is dat een richting
de verte
we lopen

12. VOOR DE KLAP

TERUG NAAR FASE 2

in het begin

altijd het begin

dit is ook een begin

we leren nooit dat het begin

bijna nooit representatief is voor het verloop

en dat het einde zich niet laat kennen tot het voorbij is

verandert dat dan ook het begin?

ik ben beter in geschiedenis dan in toekomst

ik ben historica

had ik dat al gezegd?

ik was historica

ik las over

heksenwagen

brandstapels

verdrinkingsproeven

vrouwen die werden verdronken

omdat ze vrouw zijn

daar zag ik hoe ongeborn kinderen uit stervende moeders werden gesneden

om ze te kunnen dopen

daar zag ik lichamen

die weinig meer dan vlees waren

vlees met een vulva en een baarmoeder

lichamen als buit

lichamen als prooi

lichamen als handelswaar

als uitlaatklep

als afvalvat

als obstakel

mijn onderzoeksgebied was duister

maar

ik geloofde

geloof?

in vooruitgang

dat wij als mensheid

mensen

gestut door wetenschap
en het afwerpen van antieke ideeën

van sprookjes van mythes

van intuïtie

want

intuïtie telt niet tot het bewezen is

gebruik je verstand

ik geloofde dat we
elke generatie een stap vooruit konden zetten

dat beschaving uit beheersing voortkwam

voort komt

en als mens

ook

als mens

je zet toch niet bewust stappen terug?

hij nam mijn angst weg
om over de rand van de wereld te vallen

dat mis ik wel

dat mis ik soms

dat was het eerste dat ik miste

hij was-

hij sleepte me mee zijn morgens in

later

natuurlijk later

toen die horizonnen onbereikbaar bleken

en mijn angst niet

toen zijn optimisme steeds scherper werd

verbeten werd

frustratie werd

toen zijn hoop zo stekelig werd

dat ik me eraan sneed

in dat later

toen ik leerde te bloeden zonder geluid metaforisch dan

en te huilen zonder geluid om hem niet wakker te maken in dat later

heb ik veel geleerd

maar nu moet ik –

ontleren?

leren ontleren?

stilte – nieuwe houding

dat harnas
de camouflage waaronder ik mij verborg
om mee te mogen doen

ik verstopte me altijd een beetje
probeerde niet teveel in het oog te lopen
niet te uitgesproken met mijn haren
beetje rustig met mijn kleren

ik was nooit opvallend
ik wilde liever veilig zijn

stilte – nieuwe houding

en kiezen

ik koos voor hem

hij zette me in het licht
kleedde me uit en zette me in het licht

het bloed kroop in mijn buik tussen mijn dijen
ik zwol
als hij naar me keek ik

ik mocht me laten gaan tijdens de seks

het gaf me kracht

had ik nooit eerder zo –

precies als in de film
mijn seks gaf me kracht

daarna werd het een strijd
een krachtmeting
een territoriumdrift

er was dus ook een tijd dat het leuk was
hè

ja
dat is ook iets wat ik me kan proberen te herinneren

dat kan ik hem ook gunnen
nu het voorbij is

heb ik zelf ook meer aan

ik had best wat luider kunnen spreken

voor mezelf

als mezelf

13. VOOR DE KLAP

en ook die woede
zonder hem terug te moeten duwen
onschadelijk te maken
klein klein onschadelijk duw duw weg weg

AAH!

die poging
het gaat om de poging
zonder de poging hebben we niks
dan geven we op

14. VOOR DE KLAP

ik kijk naar de geschiedenis terug om de wereld te grijpen

begrijpen

ik

ik

ik

ik praat

niet meer

om de stilte op te vullen

ik praat om de wereld vorm te geven

en het lichaam in die wereld

15. NA DE KLAP

soms lijkt het blauw te golven
schuift het onder mijn voeten weet ik niet

of ik nog een stap kan zetten
of dat de heuvel weg zal glijden

ik weet niet hoe stevig deze blauwe wereld
of wat er onder het blauw –

ik heb geen ritme

wanneer ik loop schommelt zij
tussen mijn borsten
wanneer ik plotseling stil sta
gaat ze woelen

dus lopen

als ze honger krijgt
voel ik haar lippen tegen mijn sleutelbeen
smakken

draait ze
zoekt ze tepel

dan zet ik mijn lichaam neer
en voed ik haar

zij bepaalt het ritme

zij is het ritme

dat is goed
dat is goed

het is goed

16. VOOR DE KLAP

ik dacht toen dat het meer een planningsprobleem was

zo'n hoogleraarschap komt eens per vijf jaar

ik wilde weten welk tijdpad ik kon verwachten

ze moesten lachen

ze zeiden iets over keuzes

en dat ze die natuurlijk respecteerden

hahahahahahaha

ze vroegen hoe ik zelf mijn kansen inschatte

hahahahahahaha

ik deed onderzoek

naar kampen en -

als je gevangenen laat rennen

kunnen ze niet goed nadenken

zien geen details alleen de weg voor zich

dan denken ze niet aan hoe ze kunnen ontsnappen

dan denken ze niet eens aan ontsnappen

ik weet niet waarom ik daar nu aan moet –

het is niet dat ik gevangen was ofzo nee ik –

het is meer

wat ik bedoel is dat

het leven soms zo snel gaat

dat je niet in kan grijpen in dat leven

(dat is geen excuus maar wel een reden toch?)

(zeker niet wanneer je alles uit handen geeft

je dagindeling aan je agendaplanner

je richtingsgevoel aan google maps

je lijf aan artsen verloskundigen ik bedoel)

wat van je leven is nog van jou

wat doe je nog wat niet verwacht is

omdat het gewoon in je opkomt

zonder je impuls te onderdrukken

en als je die maar lang genoeg onderdrukt

dan voel je ook niets meer

niet dat je er nog voor op een brandstapel beland maar

je kan maar beter een beetje dimmen
ik dimde ook
ik dimde echt totaal
ik was echt
perfect
perfect aangepast
er is me nooit pijn ~~aangedaan~~ –
fysiek, bedoel ik
had ik geen pijn
ik had het nooit koud
nooit honger
mijn huis is nooit overstroomd
als ik ziek was
was er medicatie
godzijdank
godzijdank was er weinig pijn
het was allemaal niet zo duidelijk
niet zo blijf-van-mijn-lijf-huis-duidelijk
maar als ik eraan terug denk voel ik wel pijn
er was weinig vuur
geen vonken geen vlam
ik miste iets
zonder dat ik een idee had wat
geen ruzie
geen schreeuwen
geen woorden ik
ik weet
zij sliep
wij stonden boven
op de overloop
ik vloeibaar
zonder
weet ik veel
te kunnen stromen
wég te kunnen stromen

ik duwde alle tranen terug naar binnen

hij

bovenaan de trap

een en al gespannen spieren

een bonk een blok een blok-

er was nergens adem

blokkade

...

het was voor de klap net zo stil als erna

ik heb het opeens heel koud

het werd opeens heel koud

ik snapte het niet

nog steeds niet geloof ik

wel dat er iets niet klopte dat ik

~~impuls~~

dat ik iets moest doen

impuls

dus dat deed ik

~~impuls~~

ik deed iets

17. DE KLAP

(ze krijgt geen lucht)

18. NA DE KLAP

diepblauw

na de apocalyps dacht ik altijd
een geblakerde wereld
puinhopen stof botten
verbrande resten van mensen
as
het dwarrelen van asvlokken

er zijn wel sporen van geweld
de straat ligt open
dwars over het asfalt kruipt een zwarte scheur
lichamen

of meer een vermoeden van lichamen

of meer een ontkennen van lichamen?

zodra ik de sporen
beter probeer te bekijken
vervagen ze in het blauw

in Pompeï vonden ze verkrampde kinderen
de handen om hun hoofd geklemd
om zich te beschermen tegen de pyroclastische stroom

van hen bleef niks dan holte over
die ze met gips vulden

alleen afgietsels van wat er was

het blauw slokt alles op

het is verbijsterend
hoe fris het eind der tijden ruikt

hoe groen de ondergang is
planten kruipen door het gruis
bloemen bespatten alles wat nog overeind staat

soms nog een reservewiel verkeersdrempel
elektriciteitsmasten waar jonge stammen tussen opschieten

steeds minder snelweg steeds meer bos
ze knijpt haar vuistjes dicht
en laat haar lippen trillen

het is of de klap de natuur heeft bewaard

wat ik bedoel is:
overall zingen vogels

ik hoor blad ritselen
van wind van kleine dieren en

en water
in stroompjes
ruisen
vissen spatten water op en

en insecten
ik was vergeten hoe insecten klonken
de lucht zoemt van
niet van statische elektriciteit maar van
razendsnelle vleugelslagen

als zij wakker wordt
in mijn omhelzing op mijn borst
op het ritme van mijn stappen want ik loop
ik loop door een steeds mooier klinkende wereld
ik weet niet waarheen

zoek ik andere mensen?

of wil ik die uit de weg gaan?
haar warmte tegen mijn hart
dan pruttelt ze met de vogels mee – vrolijk

het is goed dat we buiten zijn

het is of mijn ribben losser zitten?

of er meer adem in me past

19. VOOR DE KLAP

hoe meer stappen ik zet
hoe meer ik me verbaas
over de dagen zonder adem de dagen

ik snap niet dat ik niet gestikt ben

of misschien ben ik dat wel
komt er nu pas weer zuurstof bij
klopt er nu pas weer bloed

fase 1

werd ik wakker van de stilte
van het gebrek aan adem naast me
aan snurk

ik vind hem bovenaan de trap
hij stond, op de bovenste tree,
ik weet niet hoe lang
hoe lang hij over de laatste stap deed
nog zou doen hij

stolde

was in het moment gestold
een bonk gespannen spieren
blok
blokkade van spieren

zweet

geen tranen
tranen ruiken niet
niet zo

ik zou er nooit langs kunnen

ik weet niet of hij me zag
hij keek naar me
of
mijn kant op maar

geen idee of hij zag wie er voor hem stond

ik zou er nooit langs kunnen

zo'n vertrouwde aanblik
dat ik eerst
door de herinnering moet
vallen?
voor ik in het nu van dat moment kom

ik schreeuw

wacht even hoor
waarom eigenlijk is niks voor mij ik schreeuw nooit

hij schrikt hij

stapt achteruit en

stapt

stapt

ja

een misstap

misstap

hij

klapwiekt achteruit

valt

slaat in zijn val

een foto van de muur

van mijn moeder

toen ze nog leefde

ik mis haar vaak mis haar vaak mis de draad die mij
met nog verder hiervoor verbindt

en hij

zijn schedel

nek?

zijn blauwe ogen flitsen op

zijn gezicht druipt

smelt het gat van zijn mond in

hij

zegt iets of

kreunt iets of hij

gromt iets

hij

nee ik grom

(hij) blijft onderaan de trap liggen

vloer

tegels

makkelijk schoon te houden

was het toen al donker?

ik weet niet meer precies

ik weet niet hoe ik
misstap?

nee ik

impuls

ik duw hem

ik

heb hem geduwd

ik heb hem van de trap geduwd

het is komisch

ook

het wieken van armen zonder vleugels

zijn voet die achter zijn enkel haakt

zijn billen die naar achter steken

zijn schouder klappt tegen de leuning

hij komt kont eerst

of onderrug

tegen de rand van de traptree

knakt iets krakt iets

achterwaartse koprol over de treden

nek kraakt schedel bonkt dan weer de zachte voorkant van zijn lijf

achterwaartse koprollen naar beneden

hij komt tot twee en een half

koprollen

dan

via een tik van de trappaal

zucht hij op de tegelvloer

ploft hij op de tegelvloer

de makkelijk schoon te houden tegelvloer

onderaan de trap

geen zucht

geen zucht

geen plof

hij klappt op de tegelvloer

met de achterkant van zijn schedel

ik voel de klap door mijn lijf trekken

20. NA DE KLAP

het is alles
en alles tegelijk

de lucht is zo
groot zo
veel ze – de zon vult haar met vuur
rood geel oranje wervelt boven ons over ons om ons

danst danst de steeds grotere zon danst
en de wereld
het blauw van de wereld
het blauw zij danst met de zon mee vloeit samen
tot fel paars

vlammen fel paars tot de lucht steeds donkerder
donkerder
gloeit?

en de zon in vlammen achter de hemel duikt

droge keel
heb met mond open
hoofd in nek (gekeken)

zij wordt er wakker van en kijkt
met mij
naar de nieuwe kleur van de nacht

er vonkt iets
in haar ogen
in mijn in mijn
mij?
in mijn mij
er vonkt iets van

misschien geluk?

er ligt water op mijn wangen

ze jankt naar de maan

ik jank

ik jank

kan me niet schelen

wie of wat daar ook van vind
wat ik zelf daar ook van vind

jank als een wolf naar de maan

lelijk lelijk maar zo zo lekker en zij

zij kraait naar de maan en ik
voel mijn lijf weer scheuren
in pijn in bevrijding

alles knapt scheurt spartelt om naar buiten leven lucht te komen
zingen

de eerste keer dat ik haar op mijn borst had
nog plakkerig van mijn bloed mijn
ze neemt de warmte van in mij mee naar buiten
plakt warm op mijn borst

en ik weet dat het leven nooit meer hetzelfde zal zijn
en ik niet en zij niet en alles niet
dat pijn de basis van nieuw leven is.

ik lik haar uit haar vruchtzak
ik lik
ik lik met ruwe tong
de helm van haar hoofdje het vlies van haar lijfje
lik haar schoon haar schoon

lik haar ogen schoon
haar neus vrij
haar mond

ze schreeuwt zichzelf het leven in
of niet of niet geen pijn of schrik het is
het is zingen

baby's zingen als ze geboren worden

het zijn onze oren die het niet herkennen
maar het is zingen

ik weet niet waar haar zingen begint
en het mijne ophoudt

ik herleef dit moment met elke adem
baar haar elke hartslag een nieuw leven in
zoveel geboortes delen wij

het is
alsof de tijd

zelf uitscheurt
nieuwe tijden baart
oude
ook

maar niks is meer rechtlijnig

zoals de horizon is gaan heuvelen
zo ook de tijd
het golft
de tijd golft

21. NA DE KLAP

soms

weet ik niet of deze nieuwe leegte
vrijheid is of
waar gister nog een horizon lag
hangt vandaag een mistbank
staat morgen misschien een hek

alles is mogelijk maar
dat is ook eng

misschien moet ik ook toegeven dat ik naar een uitgang zoek
ook naar een weg terug

omdat ik ook
óók
bang ben

er zit troost in een wereld die voorspelbaar is

maar

geen pad

er bestaat geen noorden meer
de poolster houdt zich niet aan zijn plek in de nacht
er bestaat geen richting in deze nieuwe wereld

alle stappen die ik zet zet ik vooral voor haar

zij lijkt -
als baby's gelukkig kunnen zijn lijkt zij gelukkig

gelukkiger dan eerst

zij lacht meer kraaienlachjes

de brede zachte bladeren zijn vet en zacht
ik wrijf haar billen ermee schoon

als ik haar voedt verschoon in slaap fluisterzing
voel ik me mijn moeder mijn oma alle vrouwen voor me
die voedden verschoonden fluisterzongen
ik vind de draad terug
voel me mijn dochter mijn kleinkind alle vrouwen na me
die voeden verschoonden fluisterzongen

ik voel de tijd tussen ons vloeien

melk bloed zout

22. NA DE KLAP

de nacht hier ademt
leeft

zij leeft

ik leef

-

wat heb je nog nodig

hoeveel adem, lucht, zuurstof

hoeveel generaties duurt het om (die) angst kwijt te raken
of blijft die zitten

als een

blindedarm

om ons te herinneren aan waar we vandaan komen

ik ben de angst nog niet kwijt

het blauw zoemt

zij slaapt op mijn borst

ik hoor een tak knappen

ik schrik

hallo?

23. NA DE KLAP

ik hoor een tak knappen

ik hoor
een adem die er niet hoort te zijn
een adem waar een stem achter zit

ik voel een oude angst

ik tast naar sleutelbos scherpe punt naar dikke tak

weer gekraak

maar geweld is een keuze

die ik niet wil maken

laat dat in onze vorige levens liggen

ik ontspan ~~mijn vingers~~
laat de vuist los
til mijn vlakke hand op
zwaai

hallo?

in het blad hoor ik een zucht
een snik?

misschien?

en van achter
een boom
stapt een vrouw

hallo

ze is net zo opgelucht als ik

hallo

24. NA DE KLAP

er vallen gaten in onze schoenen

onze kleren slijten

we lopen

we raken gewend aan leven zonder muren

sommige nachten zijn zo koud

dat het ons in de huid bijt

dan houden we elkaar warm

we zijn met steeds meer

we worden zwerm

kudde

wij baden in bronnen

tussen een gletsjer en een lavaveld

de heuvels om ons heen

zijn begroeid met paardenbloemen

terwijl wij het vuil van ons afweken

openen de bloemen hun witgrauwe bollen

tot de wind het pluis in één vlaag los blaast

en de lucht vult met zaadjes

die aan hun parachootjes de wereld in zweven

25. NA DE KLAP

ik heb ook geen harnas (meer)
in dit begin
geen huid
ik draag de draagzak als een schild
laat me beschermen
door wat ik moet beschermen

ik voelde me

verdoofd
ja
of dof
alles dof verdoofd

ik wilde dat het goed kwam

ik wil altijd dat het goed komt
maar wist niet meer wat goed was

ik verlangde ook
soort verlangen naar een einde
het einde
al wist ik niet hoe dat eruit moet zien

(misschien wil ik alleen iemand die tegen me zegt
het is oké
je hebt het goed gedaan)

26. NA DE KLAP

we lopen door een dal
we weten dat we moeten leren denken als een dier
we hebben onze vacht weer aan
leren dat wat vroeger schaamte was
ons nu warm houdt
we leren de trillingen te voelen van wat scharrelt
wat groter is wat kleiner is
wat tand of klauw heeft
soms vangen we in de wind
het vermoeden van een roedel wolven
we vluchten niet maar zoeken een ander pad
deze blauwe wereld is groot genoeg

we leren onze plek kennen
niet meer bovenaan de voedselketen
maar midden in de kringloop
de honger van het dier staat bovenaan
en wij kunnen net zo goed gegeten worden
als dat we zelf eten
wij zijn zelf dier
we ruiken
we weten ook hoe de ander ruikt
we vinden warmte bij elkaar
soms kruipen we tegen elkaars vacht
soms weten we niet of we vrijen of vechten
en dan bijten we elkaar
we zijn niet bang voor ons bloed
wij snappen dat bloed leven is
ons bloed
wanneer we bloeden weten we dat we leven
en leven kunnen geven

27. NA DE KLAP

We willen opnieuw beginnen
Maar we weten niet hoe
we weten niet waar we moeten beginnen

we willen het nieuwe niet definiëren door het oude

we moeten
willen
een nieuwe tijd beginnen
niet in lijnen
onze nieuwe tijd wordt rond
als de paarse maan

28. NA DE KLAP

steeds meer dieren tonen zich
naast ons 's nachts

vosjes everzwijnen

er stapt sinds kort een zebra mee
iets achterop

sommige denken uit de dierentuin ontsnapt
anderen zoeken allang niet meer
naar verklaring

in de verte vermoeden we soms een beer
op de blauwe heuvelrug
en als de maan het vetst is
en het donker onbewolkt
horen we wolven huilen
in de verte

ook zagen we
we weten het niet zeker
giraffen in de verte
hun hoeven wolken blauw gruis op
ze verdwenen in die kleur

sommigen zeggen dat het paarden waren
dat je van deze afstand niet goed
verbeelding kan scheiden van wat je ziet

anderen zien geen verschil
tussen de verbeelding
en wat je ziet

29. NA DE KLAP

er zijn er ook die achterblijven
in de wegzakkende ruïnes

die denken dat een gat
in een zinkend huis
nog altijd een raam is

dat er verschil is tussen binnen en buiten

zij zijn zonder hoop
maar nog altijd met illusies

en verlangen naar een wereld die voorbij is
mensen die moeite hebben overeind te blijven in de wereld
wanneer die nergens meer op lijkt
zelfs niet op zichzelf

die steeds verandert

wanneer je je omdraait is de plek waar de zon stond verschoven
de maan komt elke nacht achter een andere heuvel op
het blauw neemt steeds een nieuwe tint aan
de wind kiest telkens een andere richting

bij sommige werkt het evenwichtsorgaan niet meer
die gaan de oren suizen
ze blijven vallen

we kennen ze
we hebben ze altijd gekend

de mensen die weigeren
die stampvoetend schreeuwen om een oude wereld
die weigeren vooruit te stappen

die redding eisen
van autoriteiten die allang zijn verdwenen

die hun verdriet verbergen
achter krijzen

die schuld geven
maar geen verantwoordelijkheid willen dragen

van alles wat er veranderd is – dat niet

soms gooien ze stenen naar ons

30. NA DE KLAP

als ik naar haar kijk
ze is adembenemend
de vrouw die haar niet wilde
is een vrouw die alleen vóór haar bestond
die twee levens
zijn nooit tegelijk geweest bedoel ik
het was voor mijn lichaam mij haar wil oplegde
en
nu ik met haar loop
zij in de draagzak op mijn hart
steeds sterker
ze kijkt steeds verder de wereld in
ze kruipt al
of
tjigert
en dan vooral achteruit
tijd vloeit anders als je moeder bent
het beneemt me de adem
hoe ik steeds minder
zwaartekracht
van haar over hoef te nemen
hoe het lopen lichter wordt
toen we begonnen lopen droeg ik haar
morgen zoekt haar hand de mijne niet meer
overmorgen groeit ze een kop boven de mijne
steun ik op haar
nog even en ik til haar voor het laatst

31. NA DE KLAP

we lopen zonder horizon te zien
er is altijd verte

natuurlijk hebben we

dagen dat de zwaartekracht
wat harder aan ons trekt

of herinneringen

of er zijn redenen waar we niet bij komen
of er is geen reden

geen reden betekent niet dat er niets is

dan tillen we elkaar
of houden we op met lopen

sommigen van ons menen dat we naar het zuiden lopen
omdat het daar warm is
omdat daar de beschaving begon

we keren terug naar de wieg
vanuit ons graf naar de wieg

en terug nog verder terug
naar de wieg waar wij rechtop begonnen lopen
onze vacht afwierpen
kieuwen inruilden voor longen
vinnen voor vingers en een duim
terug terug naar waar wij in appels beten
die we van slangen kregen
terug terug naar toen wij rib waren
om andermans lijf gevouwen
of terug of terug naar toen we nog een handvol modder waren
we dragen ons bloed over aan onze dochters
maar niet als angst niet als angst
erf ons hart maar niet de angst

we horen steeds vaker zingen

32. NA DE KLAP

ze is onrustig
trapt slaat

stil maar stil maar kleintje

dus ik trek ons terug

laat de anderen slapen
reflex uit een eerder leven

niet tot last zijn
niemand tot last zijn

los van mijn borst
verstilt ze

misschien is dat het
heeft ze alleen ruimte nodig

is het soms te nauw in mijn omarming

ik laat haar over de blauwe aarde kruipen
over het donzige mos

ik zie de wolf pas als hij boven haar hangt

wolf of hond
ik weet het niet
ik

hij snuffelt aan haar
trekt zijn lip op

tanden glimmen wit
hij gromt

nee

ik grom

nee

niemand gromt

we wachten hier in stilte
in welke tijd we zijn beland

in die van hiervoor
in staat tot geweld

of in een nieuwe tijd
tussentijd
waarin alle vragen nog open staan

er nog adem is tussen probleem en paniek

even is er niks dan stilte en tanden

en dan

pruttelt ze een lach

de wolf duwt zijn snuit tegen haar wang

ze lacht harder

hé fluister ik hé

zeg ik sis ik

hé hier ben ik

hé

de wolf kijkt naar me

zijn blauwe ogen flitsen op

33. (DE KLAP)

ze krijgt geen lucht en/of zegt

ik

krijg geen

lucht

34. NA DE KLAP

de wolf kijkt naar me
zijn blauwe ogen flitsen op
zij lacht
haar lachen klauwt me in mijn maag
de wolf
de wolf draait om
loopt weg
ik voel ruimte
in mijn lichaam
ik voel ruimte
die ook snel weer kan verdwijnen
een lichaam heeft tijd nodig
en tijd heeft het nodig
om door een lichaam te gaan
een kind doet er maanden over
en raakt er nooit helemaal uit
we moeten nieuwe toekomst maken
ze kijkt me aan met donkerblauwe ogen
ze loopt naast me en zal straks alleen verder moeten lopen
wanneer ze een kop boven me uitstijgt
en zo draag je levens
alle levens
voor je na je
door een blauwe wereld
en zo draag je tijd
alle tijd
voor je na je
door je blauwe wereld

35. NA DE KLAP

Ze ademt.

Vrij.

Ze krijgt lucht.

36. NA DE KLAP

we moeten/kunnen nieuwe toekomst maken

ze kijkt me aan met donkerblauwe ogen

ze loopt naast me en zal straks alleen verder moeten lopen
wanneer ze een kop boven me uitstijgt

overal zingen vogels

als zij wakker wordt
wanneer zij wakker wordt

zij in mijn omhelzing op mijn borst
pruttelt ze met de vogels mee – vrolijk

het is een tijd geleden dat ik haar vrolijk zag
het is een

het is goed dat we buiten zijn

wat ook waar is
naast het krijsen in de verte
hoor ik ook steeds vaker zingen

vrouwen zingen

vrouwen zingen

vrouwen zingen

aan het eind van de blauwe heuvels lost de horizon op